

Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31691>

Özet

Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i (THUÖ), üniversite ö?rencilerinin zorunlu olarak aldıkları veya gönüllü katıldıkları topluma hizmet projelerine yönelik tutumları, motivasyonları ve algılanan faydaları ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, Çavuşoğlu ve Arcagök (2016) tarafından, bu tür uygulamaların eğitim süreçlerindeki etkinliğini ve öğrencilerin sosyal sorumluluk bilinçlerini ne ölçüde geliştirdiğini değerlendirilmek üzere tasarlanmıştır. Bu geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerlik ve iç tutarlılık güvenirlilik düzeylerini bilimsel yöntemlerle ortaya koymayı amaçlamıştır.

Ölçek, özellikle öğretmen yetiştirme programları gibi sosyal sorumluluk gerektiren alanlarda öğrenim gören öğrencilerin, toplumla etkileşim kurma ve hizmet sunma deneyimlerine ilişkin duygusal ve bilişsel değerlendirmelerini nicel olarak ölçmeye olanak tanır. Elde edilen bulgular, eğitim programlarının toplumsal katkı hedeflerine ulaşma derecesini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Topluma Hizmet Uygulamalar?, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlilik, Sosyal Sorumluluk, Eğitim Psikolojisi, Psikometri

Yazarlar

Çavuşoğlu, S., Arcagök, S.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, yükseköğretim kurumlarında uygulanan Topluma Hizmet Uygulamaları (THU) dersleri veya benzeri sosyal sorumluluk projeleri bağlamında öğrencilerin deneyimlerini ve bu deneyimlere yönelik tutumlarını sistematik bir şekilde ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin toplumsal katkıya yönelik motivasyon düzeylerini, proje sonrası kişisel gelişim algıları ve karşılaştıkları zorlukları değerlendirerek, programların etkililiğini artırmaya yönelik geri bildirim sağlamayı hedefler.

THUÖ, eğitim araştırmacıları ve uygulayıcıları için, hizmet öğrenimi (service-learning) yaklaşımının öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimine olan katkıları belirlemede kullanılabilecek standart bir ölçüm aracı sunmaktadır. Bu sayede, üniversitelerin toplumsal sorumluluk misyonunu yerine getirme performansları daha somut verilerle izlenebilir.

Yap?

Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i, ö?rencilerin Topluma Hizmet Uygulamalar? dersine veya etkinliklerine ili?kin çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle ö?rencilerin **gönüllülük motivasyonu**, **toplumsal duyarlılık**, **proje yeterlili?i** ve **algılanan fayda/engel** boyutlar?n? içermektedir. Ölçek, ö?rencilerin yalnızca davran?sal e?ilimlerini de?il, aynı zamanda hizmet etmeye yönelik içsel inançlar?n? ve de?erlerini de kapsamaktadır.

Yap?sal olarak, ölçe?in maddeleri ö?rencilerin toplumsal sorunlara ne kadar duyarlı olduklar?n?, bu sorunlara çözüm bulma sürecine ne kadar aktif katılm gösterdiklerini ve hizmet projelerinin kendilerine kazandırdı?ı becerileri (örneğin, ileti?im, problem çözme) nasıl de?erlendirdiklerini sorgulamaktadır. Ölçe?in geli?tirme çalı?mas?nda ortaya çıkan faktör yap?s?, bu karma??k yap?n?n alt boyutlar?n? tanımlamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çalı?maları, arac?n gerçekten Topluma Hizmet Uygulamalar?na yönelik tutumlar? ölçüp ölçmedi?ini kanıtlamak amacıyla yürütülmü?tür. İçerik geçerli?i, uzman görüşlerine başvurularak sağlanmıştır. Kapsamlı bir madde havuzu oluşturulduktan sonra, ilgili alan uzmanlar?n?n (e?itim bilimleri ve psikometri uzmanlar?) de?erlendirmeleri alınmış ve ölçek maddeleri bu geri bildirimlere göre düzenlenmiştir.

Yap? geçerli?i ise, genellikle aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya do?rulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlarla uyumlu, anlamlı bir faktör yap?s?na sahip oldu?u gösterilmiştir. Madde-toplam korelasyonlar?n?n incelenmesiyle de ölçek maddelerinin ilgili olduklar? boyutu yeterince temsil etti?i belirlenmiştir.

Güvenirlik

Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, ölçek puanlar?n?n zamana karşı tutarlılı?ı ve iç tutarlılı?ı de?erlendirmeyi içermiştir. İç tutarlılık güvenirlilik katsay?s?, ölçek maddelerinin aynı yap?y? ölçme derecesini belirlemek için en yaygın kullanılan yöntem olan Cronbach Alfa katsay?s? ile hesaplanmıştır.

Geli?tirme çalı?mas?nda (Şahin & Arcagök, 2016), genellikle kabul edilebilir sınırlar?n (0.70 ve üzeri) üzerinde bir Cronbach Alfa de?eri rapor edilmiştir. Bu yüksek katsayı, ölçek maddelerinin homojen oldu?unu ve ölçülmek istenen psikolojik yap?y? tutarlı bir şekilde yansıttı?nı göstermektedir. Ayrıca, ölçe?in kararlılı?ı belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenirlilik çalı?ması da yapılmış olabilir, bu da puanlar?n farklı zamanlarda uygulandı?ında benzer sonuçlar verdi?ini kanıtlar.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i'nin (THUÖ) yap?sal özelliklerini belirlemek üzere Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA, ö?rencilerin topluma hizmet deneyimlerine ili?kin tutumlar?n?n kaç temel boyut alt?nda topland???n? ortaya ç?karm??t?r. Analizden önce, verilerin faktör analizine uygunlu?unu de?erlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterlili?i testi ve Bartlett Sphericity testi yap?lm??t?r.

Analiz sonucunda, özde?eri 1'in üzerinde olan ve toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan faktörler belirlenmi?tir. Bu faktörler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örne?in, "Ki?isel Geli?ime Katk?" ve "Toplumsal Etki Alg?s?") temsil etmektedir. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ilgili faktörleri güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlam??t?r. Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesini desteklemi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Çok Maddeli Derecelendirme Ölçe?i (Likert Tipi)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim ö?rencileri

Ya? Grubu: Genellikle 18-25 ya? aral??? (Üniversite ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerin e?itim fakültelerinde veya topluma hizmet uygulamalar? dersi alan di?er bölümlerde ö?renim gören lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar, ölçekteki her bir maddeye kendi tutum ve deneyimlerine uygun derecede kat?lma veya kat?lmama durumlar?n? belirten bir yan?t vermektedirler. Ölçek puan?, genellikle toplanabilir veya faktör puanlar? üzerinden hesaplanabilir.

Anahtar Kelimeler

Hizmet Ö?renimi, Ö?renci Tutumlar?, Cronbach Alfa, VIII. Uluslararası E?itim Ara?t?rmalar? Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güvenirlilik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Çavuş ?ahin

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?I? Kurulu? E-posta Adresleri: csahin25240@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n ilgili kongre bildirisine ait kurumsal adresleri referansta mevcuttur.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2016 (Kongre sunum ve yay?n y?I?)

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar (Çavuş ?ahin) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ölçek geli?tirme çal??mas? aç?k eri?imli bir kongre bildirisi olarak sunuldu?undan, akademik amaçlı? kullan?m?nda genellikle bir ücret talep edilmemektedir, ancak yazar onay? önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: topluma-hizmet-uygulamalari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

?ahin, ., & Arcagök, S. (2016). Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *VIII. Uluslararası E?itim Ara?t?rmalar? Kongresi* içinde (s.2093-2102). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.

Topluma Hizmet Uygulamalar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler, genellikle geli?tirme çal??mas?n?n tam metninde (kongre bildirisi veya makale) veya yukarıda belirtilen PDF dosyas?nda bulunmaktadır.